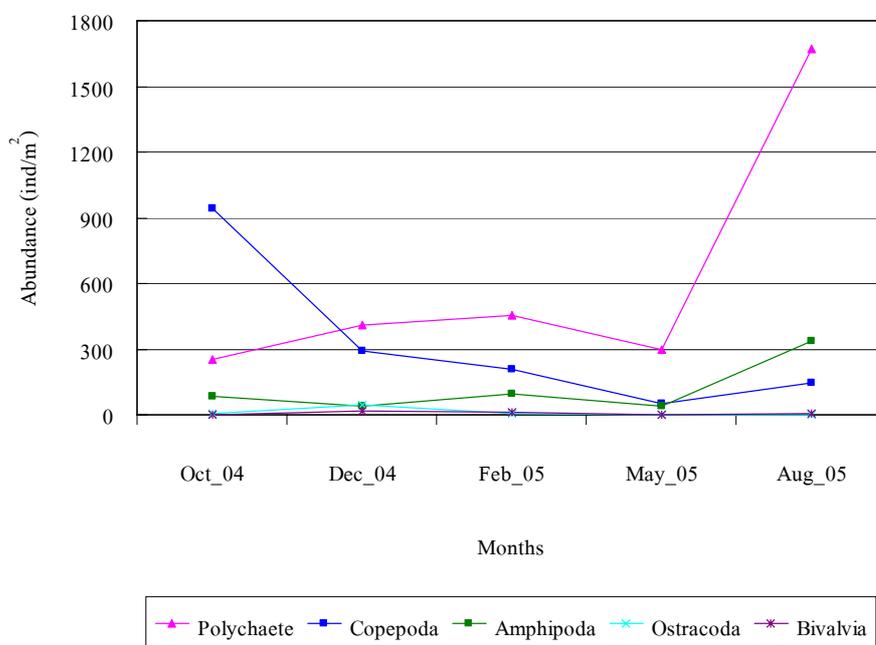

การเปลี่ยนแปลงและการแพร่กระจายของสัตว์พื้นท้องน้ำ

1. การเปลี่ยนแปลงประชากรของกลุ่มสัตว์พื้นท้องน้ำ

การเปลี่ยนแปลงประชากรของสัตว์พื้นท้องน้ำในลำคลองที่ไหลลงสู่แม่น้ำบางปะกง เขตอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อพิจารณาตามเดือนที่สำรวจ พบว่าองค์ประกอบของสัตว์พื้นท้องน้ำโดยรวมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสัตว์พื้นท้องน้ำจำพวก ไส้เดือนทะเล (Polychaete) ซึ่งจะพบมากที่สุดในเดือนสิงหาคม 2548 มีจำนวน 1,670 ตัว/ตารางเมตร สัตว์พื้นท้องน้ำที่พบรองลงมาจากไส้เดือนทะเล คือ โคพีพอด (Copepods) ซึ่งจะพบมากที่สุดในเดือนตุลาคม 2547 มีจำนวน 943 ตัว/ตารางเมตร ส่วนสัตว์พื้นท้องน้ำกลุ่ม แอมฟิพอด (Amphipods) พบมากที่สุดในเดือนสิงหาคม 2548 มีจำนวน 335 ตัว/ตารางเมตร และสัตว์พื้นท้องน้ำกลุ่มอื่น ๆ ที่พบ เช่น Ostracoda และ Bivalvia พบว่ามีปริมาณน้อยมาก (ภาพที่ 11) ดังนั้นในการศึกษาเกี่ยวกับสัตว์พื้นท้องน้ำครั้งนี้จึงให้ความสำคัญกับสัตว์พื้นท้องน้ำกลุ่ม ไส้เดือนทะเลเป็นหลัก เนื่องจากมีปริมาณความหนาแน่นที่สูงและยังเป็นสัตว์พื้นท้องน้ำที่ไม่ค่อยเคลื่อนที่ โดยจะหากินบริเวณพื้นท้องน้ำ หรือในดินตะกอน

ภาพที่ 11 การเปลี่ยนแปลงประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำ (ตัว/ตารางเมตร) ตามเดือนที่สำรวจในลำคลองที่ไหลลงสู่แม่น้ำบางปะกง เขตอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

จึงเหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวบ่งชี้ความถึงอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำในแม่น้ำบางปะกง เขตอำเภอ บ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

2. การแพร่กระจายของชนิดสัตว์พื้นท้องน้ำที่เป็นชนิดเด่น

2.1 การแพร่กระจายของสัตว์พื้นท้องน้ำในลำคลองที่ไหลลงสู่แม่น้ำบางปะกง

2.1.1 การแพร่กระจายประชากรของสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Nephtys (Agraophamus)* sp.

การแพร่กระจายของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Nephtys (Agraophamus)* sp. ตามจุดสำรวจและระยะเวลาที่ต่างกัน ดังแสดงในภาพที่ 12 จากการแพร่กระจายดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Nephtys (Agraophamus)* sp. ว่ามีการกระจายอยู่ทั่วไปตามจุดสำรวจในแต่ละเดือน โดยมีการกระจายอยู่น้อยตามจุดสำรวจในเดือน สิงหาคม 2547 และเริ่มมีประชากรเพิ่มมากขึ้นตามเวลาที่เปลี่ยนไปโดยพบว่ามีประชากรเพิ่มมากขึ้นในเดือนตุลาคม 2547 และมีปริมาณความหนาแน่นมากในเดือนธันวาคม 2547 และเดือนกุมภาพันธ์ 2548 จากนั้นก็เริ่มมีปริมาณน้อยลงในเดือนพฤษภาคม 2548 และสิงหาคม 2548 การแพร่กระจายของประชากรมีความหนาแน่นมากบริเวณพื้นที่ตอนบน โดยเฉพาะคลองยายลอย คลองทรายมูล คลองนาบน และคลองทุ่งช้าง

2.1.2 การแพร่กระจายประชากรของสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Polydora* sp.

การแพร่กระจายของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Polydora* sp. ตามจุดสำรวจและระยะเวลาที่ต่างกัน ดังแสดงในภาพที่ 13 จากการแพร่กระจายดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Polydora* sp. ว่ามีการกระจายอยู่น้อยตามจุดสำรวจในเดือนสิงหาคม และตุลาคม 2547 ส่วนในเดือนที่ไม่มีการแพร่กระจายตามจุดสำรวจ คือเดือนธันวาคม 2547 และเดือนกุมภาพันธ์ 2548 การแพร่กระจายของประชากรเพิ่มขึ้นอีกครั้งในเดือนสิงหาคม 2548 ซึ่งมีความหุกชุมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะคลองทรายมูล คลองนาบน คลองสนามจันทร์ และคลองหัวนิน

2.1.3 การแพร่กระจายประชากรของสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Parheteromastus* sp.

การแพร่กระจายของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Parheteromastus* sp. ตามจุดสำรวจและระยะเวลาที่ต่างกัน ดังแสดงในภาพที่ 14 จากการแพร่กระจายดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Parheteromastus* sp. ว่าในเดือนตุลาคม และ ธันวาคม 2547 ไม่มีการแพร่กระจายตามจุดสำรวจ โดยจะมีการแพร่กระจายในเดือนกุมภาพันธ์ พฤษภาคม และสิงหาคม 2548 โดยมีความหนาแน่นมากในคลองหัวเนิน

2.2 การแพร่กระจายของสัตว์พื้นท้องน้ำในแม่น้ำบางปะกง

2.2.1 การแพร่กระจายประชากรของสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Nephtys (Agraophamus)* sp.

การแพร่กระจายของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Nephtys (Agraophamus)* sp. ตามจุดสำรวจและระยะเวลาที่ต่างกัน ในแม่น้ำบางปะกง ดังแสดงในภาพที่ 15 16 และ 17 จากการแพร่กระจายดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Nephtys (Agraophamus)* sp. ว่ามีการกระจายอยู่ทั่วไปตามจุดสำรวจในแต่ละเดือน โดยมีการกระจายอยู่น้อยตามจุดสำรวจกลางแม่น้ำ และมีความหนาแน่นสูงบริเวณริมฝั่ง ส่วนการแพร่กระจายตามจุดสำรวจในแต่ละเดือน พบว่าสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Nephtys (Agraophamus)* sp. มีความหนาแน่นมากที่สุดในเดือนตุลาคม 2547 และลดลงเรื่อย ๆ ในเดือนธันวาคม 2547 และเดือนกุมภาพันธ์ 2548 และมีความหนาแน่นน้อยมากในเดือนพฤษภาคม 2548 หลังจากนั้นเริ่มมีปริมาณความหนาแน่นมากขึ้นอีกครั้งในเดือนสิงหาคม 2548

2.2.2 การแพร่กระจายประชากรของสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Ancistrosyllis* sp.1

การแพร่กระจายของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Ancistrosyllis* sp.1 ตามจุดสำรวจและระยะเวลาที่ต่างกัน ในแม่น้ำบางปะกง ดังแสดงในภาพที่ 18 19 และ 20 จากการแพร่กระจายดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Ancistrosyllis* sp.1 ว่ามีการกระจายอยู่ทั่วไปตามจุดสำรวจในแต่ละเดือน โดยมีการกระจายอยู่ทั่วไปทั้งกลางแม่น้ำและริมฝั่ง ส่วนการแพร่กระจายในแต่ละเดือน พบว่าสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Ancistrosyllis* sp.1 มีความหนาแน่นน้อยมากในเดือนตุลาคม 2547 และมีความหนาแน่นมากใน

เดือนกุมภาพันธ์ และเดือนพฤษภาคม 2548 หลังจากนั้นก็มีปริมาณความหนาแน่นน้อยอีกครั้งในเดือนสิงหาคม 2548

2.2.3 การแพร่กระจายประชากรของสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Polydora* sp.

การแพร่กระจายของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Polydora* sp. ตามจุดสำรวจและระยะเวลาที่ต่างกันในแต่ละบึง แสดงในภาพที่ 21 22 และ 23 จากการแพร่กระจายดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Polydora* sp. ว่ามีการกระจายอยู่ทั่วไปตามจุดสำรวจในแต่ละเดือน โดยพบว่าการแพร่กระจายของสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Polydora* sp. มีการแพร่กระจายสูงในเดือนสิงหาคม 2548 เท่านั้น

2.2.4 การแพร่กระจายประชากรของสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Nereis* sp.

การแพร่กระจายของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Nereis* sp. ตามจุดสำรวจและระยะเวลาที่ต่างกันในแต่ละบึง แสดงในภาพที่ 24 25 และ 26 จากการแพร่กระจายดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำสกุล *Nereis* sp. ว่ามีการกระจายอยู่ทั่วไปตามจุดสำรวจในแต่ละเดือน โดยมีความหนาแน่นน้อยมากในเดือนสิงหาคม และตุลาคม 2547 และพบมากในเดือนธันวาคม 2547 โดยพบมากบริเวณปากคลองหัวเนิน ส่วนเดือนเดือนกุมภาพันธ์และพฤษภาคม 2548 พบมากบริเวณริมฝั่งปากคลองนาบน คลองหัวเนิน คลองแสนภูดาษ และคลองต้นหมัน

2.2.5 การแพร่กระจายประชากรของสัตว์พื้นท้องน้ำ Unidentified Polychaete

การแพร่กระจายของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำ Unidentified Polychaete ตามจุดสำรวจและระยะเวลาที่ต่างกันในแต่ละบึง แสดงในภาพที่ 27 28 และ 29 จากการแพร่กระจายดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของประชากรสัตว์พื้นท้องน้ำ Unidentified Polychaete ว่ามีการกระจายอยู่ทั่วไปตามจุดสำรวจในแต่ละเดือน โดยพบว่าเป็นเดือนสิงหาคม ตุลาคม 2547 และเดือนสิงหาคม 2548 ไม่มีการแพร่กระจายของสัตว์พื้นท้องน้ำชนิดนี้เลย ส่วนเดือนธันวาคม 2547 มีความหนาแน่นน้อยมาก จากนั้นจึงมีความหนาแน่นเพิ่มขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ 2548 โดยเฉพาะริมฝั่งปากคลองนาบน คลองหัวเนิน และคลองต้นหมัน